

Nr 136

Kungl. Maj:ts proposition med förslag om viss ändring i reglerna för beräkning av arbetsgivares socialförsäkringsavgifter m. m.; given den 27 september 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

SVEN ASPLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås viss ändring i reglerna för beräkning av socialförsäkringsavgifter och allmän arbetsgivaravgift m. m. för lön till arbetsgivares hemmavarande barn. Ändringen innebär att lön till hemmavarande barn inte föranleder arbetsgivares avgift i de fall avdrag för lönen inte medges vid inkomsttaxeringen. Lönen ingår liksom hittills i avgiftsunderlaget för de egenavgifter som föräldern är skyldig att betala.

De ändrade reglerna föreslås gälla fr. o. m. den 1 januari 1975.

Författningsförslag

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom förordnas att 19 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

1 §²

Arbetsgivare skall enligt vad nedan sägs för varje år erlagga socialförsäkringsavgift till sjukförsäkringen, folkpensioneringen och försäkringen för tilläggs pension.

Avgift till sjukförsäkringen och till folkpensioneringen utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, annan ersättning för utfört arbete.

Avgift till försäkringen för tilläggs pension utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 11 kap. 2 § andra stycket är för handen, annan ersättning för utfört arbete, sedan från nämnda summa dragits ett belopp motsvarande det vid årets ingång gällande basbeloppet multiplicerat med det beräknade genomsnittliga antalet arbetstagare hos arbetsgivaren under året. Härvid skall arbetstagare, som under hela året varit anställd med full arbetstid, räknas såsom en arbetstagare och arbetstagare, som under året varit anställd i mindre omfattning, medräknas i motsvarande mån. Det antal arbetstimmar per år som i allmänhet skall anses motsvara full arbetstid fastställs av regeringen efter förslag av riksförsäkringsverket. Genomsnittliga antalet arbetstagare beräknas med en decimal. Om särskilda skäl föranleda därtill, må avgift beräknas på sätt som avviker från vad nu stadgats men som giver i huvudsak samma resultat.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till femhundra kronor och ej heller till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Vad gäller sjukförsäkringen och folkpensioneringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt

¹ Lagen omtryckt 1973:908.

² Senaste lydelse 1974:510.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt 3 kap. 16 §.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt 3 kap. 16 §. *Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975. De nya avgiftsbestämmelserna tillämpas första gången beträffande avgift på lön som utgivits år 1974.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring

Härigenom förordnas att 38 § lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §¹

Arbetsgivare erlägger för varje år försäkringsavgift enligt vad nedan sägs.

Avgift utgår å summan av vad arbetsgivaren under året utgivit till arbetstagare, som omfattas av obligatorisk försäkring enligt denna lag, såsom lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Vid beräkning av avgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagares lön i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Hänsyn skall ej heller tagas till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. *Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975 och tillämpas första gången beträffande avgift på lön som utgivits år 1974.

¹ Senaste lydelse 1973:483.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering

dels att i 1 och 4 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 2 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Redareavgift utgår för varje år å vad redaren sammanlagt under året utgivit i lön till sådana arbetstagare, som avses i 1 § första stycket förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt.

Avgiften beräknas för varje redare å lön i penningar och naturaförmåner i form av kost eller bostad, sedan därifrån för varje arbetstagare dragits sådan del av lön, som för år räknat överstiger sju och en halv gånger det i 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring avsedda basbelopp som gäller vid årets ingång. Vid beräkningen skall bortses från arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor, och arbetstagare som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring.

Konungen fastställer procent-sats för redareavgiften med hänsyn till det avgiftsbehov som för-anledes av de enligt 1 § bestämda eller eljest gällande grunderna för

Avgift erlägges icke för arbets-tagares lön vid sjukdom eller ledig-het för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjuk-penning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. *Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomst-taxeringen.*

Regeringen fastställer procent-sats för redareavgiften med hänsyn till det avgiftsbehov som för-anledes av de enligt 1 § bestämda eller eljest gällande grunderna för

¹ Senaste lydelse 1973:484.

Nuvarande lydelse

sjöfolks pensionering. Fastställd
procentsats får tillämpas tidigast
för året näst efter det år varunder
den fastställts.

Föreslagen lydelse

sjöfolks pensionering. Fastställd
procentsats får tillämpas tidigast
för året näst efter det år varunder
den fastställts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975. De nya avgiftsbestämmelserna tillämpas första gången beträffande avgift på lön som utgivits år 1974.

4 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift¹

dels att författningens rubrik skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i 3 och 4 §§ orden "Kungl. Maj:t" och böjningsform av dessa ord skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att i 4 § ordet "förordning" skall bytas ut mot "lag",

dels att 2 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Kungl. Maj:ts förordning angående byggnadsforskningsavgift

Föreslagen lydelse

Lag om byggnadsforskningsavgift

2 §²

Byggnadsforskningsavgift utgår för kalenderår med sex tiondels procent av den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som arbetsgivare under året utgivit till arbetstagare, för vilken arbetsgivaren skall påföras avgift enligt lagen om yrkesskadeförsäkring och vilken är att hänföra till näringsgrenen byggnadsindustri i näringsgrensindelningen för yrkesskadestatistik.

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till femhundra kronor, och ej heller till arbetstagares lön i vad lönen för år räknat överstiger sju och en halv gånger det i 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring avsedda basbeloppet som gäller vid årets ingång.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

¹ Förordningen omtryckt 1962:134.

² Senaste lydelse 1974:251.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Angående debitering och uppbörd av avgiften gäller vad därom särskilt är stadgat.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975. De nya avgiftsbestämmelserna tillämpas första gången beträffande avgift på lön som utgivits år 1974.

2. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen angående byggnadsforskningsavgift skall hänvisningen i stället avse lagen om byggnadsforskningsavgift.

5 Förslag till Lag om ändring i lagen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift¹

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift

dels att i 7 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 2 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Arbetsgivare erlägger allmän arbetsgivaravgift med belopp motsvarande fyra procent av summan av vad arbetsgivaren utgivit under året som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad. I fråga om sådan arbetstagare hos redare som avses i 1 § första stycket förordningen (1958:295) om sjömansskatt beräknas dock allmän arbetsgivaravgift efter den lägre procentsats som *Konungen* fastställer med motsvarande tillämpning av 19 kap. 4 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare vars lön under året understigit femhundra kronor, eller arbetstagare, som ej är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, eller till fall, som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjuk-

Arbetsgivare erlägger allmän arbetsgivaravgift med belopp motsvarande fyra procent av summan av vad arbetsgivaren utgivit under året som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad. I fråga om sådan arbetstagare hos redare som avses i 1 § första stycket förordningen (1958:295) om sjömansskatt beräknas dock allmän arbetsgivaravgift efter den lägre procentsats som *regeringen* fastställer med motsvarande tillämpning av 19 kap. 4 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjuk-

¹ Lydelse enligt prop. 1974:132.

² Senaste lydelse 1973:486.

Nuvarande lydelse

penning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring.

Föreslagen lydelse

penning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. *Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975. De nya avgiftsbestämmelserna tillämpas första gången beträffande avgift på lön som utgivits år 1974.

6 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1970:742) om lönegarantiavgift**

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1970:742) om lönegarantiavgift *dels* att i 4 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen", *dels* att 2 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §¹

Arbetsgivare erlägger årligen lönegarantiavgift med belopp som motsvarar en femtiondels procent av summan av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad eller, i fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring, annan ersättning för utfört arbete.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för är räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen om allmän försäkring är för handen.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. *Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975. De nya avgiftsbestämmelserna tillämpas första gången beträffande avgift på lön som utgivits år 1974.

¹ Senaste lydelse 1973:487.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift

Häri genom förordnas i fråga om lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift

dels att i 4 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 3 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §¹

Arbetsgivare erlägger årligen arbetarskyddsavgift med belopp som motsvarar en tiondel procent av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagares lön i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen om allmän försäkring. *Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975. De nya avgiftsbestämmelserna tillämpas första gången beträffande avgift på lön som utgivits år 1974.

¹ Senaste lydelse 1973:835.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:372) om arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1973:372) om arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet
dels att i 4 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 2 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Arbetsgivare erlägger årligen arbetsgivaravgift med belopp som motsvarar fyra tiondels procent av summan av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön till arbetstagare i pengar eller i naturaförmåner i form av kost eller bostad eller, i fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring, annan ersättning för utfört arbete.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagarens lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring är för handen.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. *Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till hemmavarande barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975. De nya avgiftsbestämmelserna tillämpas första gången beträffande avgift på lön som utgivits år 1974.

Utdrag av protokollet över socialärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 27 september 1974.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *viss ändring i reglerna för beräkning av arbetsgivares socialförsäkringsavgifter m. m.* och anför.

1 Inledning

Riksdagen har med bifall till motionen 1974:953 i skrivelse till Kungl. Maj:t (rskr 1974:117) hemställt om viss justering av bestämmelserna för beräkning av allmän arbetsgivaravgift (jfr SkU 1974:17). Skrivelsen tar sikte på vissa fall då arbetsgivare har eget barn anställt i sin verksamhet. Riksdagen har samtidigt förutsatt att Kungl. Maj:t även tar skälig hänsyn till i motionen framförda synpunkter rörande ATP-avgift.

2 Gällande bestämmelser

2.1 Arbetsgivares avgifter

Förälder som utger ersättning till hemmavarande barn för utfört arbete får under vissa förutsättningar erlagga allmän arbetsgivaravgift, socialförsäkringsavgifter och övriga arbetsgivaravgifter på grundval av den ersättning som utgivits. Avgifterna är dessa.

1–3. *socialförsäkringsavgifter* till sjukförsäkringen, folkpensioneringen och försäkringen för tilläggspension (ATP) enligt 19 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL),

4. *avgift till obligatorisk yrkesskadeförsäkring* enligt 38 § lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring (YFL),

5. *avgift till främjande av forsknings- och rationaliseringsverksamhet inom byggnadsfacket* enligt förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift,

6. *avgift för beredande av pension åt sjömän* enligt lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering,

7. *avgift för finansiering av statlig lönegaranti vid konkurs* enligt lagen (1970:742) om lönegarantiavgift,

8. *avgift som bidrag till arbetarskydd* enligt lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift,

9. *avgift enligt lagen (1973:372) om arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet; samt*

10. *allmän arbetsgivaravgift* enligt förordningen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift.

Debitering och uppbörd av de nu nämnda avgifterna regleras i förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt AFL.

Beräkning av arbetsgivares avgifter sker på grundval av s. k. *avgiftsunderlag*, som – med vissa begränsningar – utgörs av summan av under ett kalenderår utgiven kontant lön och värdet av tillhandahållna naturaförmåner. I fråga om vissa avgifter likställs med lön annan ersättning för utfört arbete om s. k. likställighetsavtal föreligger.

Begränsningarna vid beräkning av avgiftsunderlag är i viss utsträckning utformade på olika sätt. I huvudsak gäller följande.

Vid beräkning av underlaget för socialförsäkringsavgiften till ATP medräknas inte ersättning till arbetstagare, som vid årets ingång fyllt 65 år. Vid avgiftsberäkningen görs vidare ett s. k. basbeloppsavdrag. Detta erhålls genom att det vid årets ingång gällande basbeloppet (8 100 kr. år 1974) multipliceras med det genomsnittliga antalet arbetstagare hos arbetsgivaren under året. Avgiften beräknas därefter på den återstående lönesumman.

Skyldigheten att erlagga avgift är i fråga om samtliga andra avgifter anknuten till att arbetstagaren är obligatoriskt försäkrad för yrkesskada.

Enligt 3 § första stycket YFL är med vissa undantag varje arbetstagare i allmän eller enskild tjänst obligatoriskt försäkrad för yrkesskada. Arbetstagare, som är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svägerlag med arbetsgivaren eller dennes make och som varaktigt lever i hushållsgemenskap med arbetsgivaren är enligt 4 § andra stycket YFL undantagen från yrkesskadeförsäkringen, dock endast om arbetstagarens inkomst av förvärvsarbete för år räknat inte uppgår till 1 800 kr.

För samtliga avgifter gäller att i avgiftsunderlaget inte medräknas ersättning till arbetstagare som från arbetsgivaren uppburit mindre än 500 kr. under året. För samtliga avgifter med undantag av den allmänna arbetsgivaravgiften gäller vidare att hänsyn inte tas till arbetstagares lön eller ersättning som överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet.

2.2 Egenavgifter

Personer som åtnjuter inkomst av annat förvärvsarbete än anställning är under vissa förutsättningar skyldiga att erlagga s. k. egenavgifter. Till grund för avgiftsberäkningen läggs den avgiftsskyldiges taxering till inkomstskatt (efter basbeloppsavdrag såvitt avser tilläggsavgiften). Avgifterna är dessa.

1. Tilläggsavgift

Enligt 19 kap. 3 § tredje stycket AFL skall försäkrad, för vilken för visst år fastställts pensionsgrundande inkomst på grundval av inkomst av annat förvärvsarbete än anställning, för samma år erlagga tilläggsavgiften.

avgift. Avgiften påförs på den försäkrades slutskattedel.

2. Sjukförsäkringsavgift

Enligt förslag i propositionen 1974:132 skall försäkrad, som vid utgången av visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa och inte fyllt 67 år och inte heller för december månad samma år åtnjutit ålderspension eller förtidspension enligt AFL, för nämnda år erlægga sjukförsäkringsavgift i den mån han har haft inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Förslaget avses gälla inkomst fr. o. m. inkomståret 1975. F. n. gäller att sjukförsäkringsavgift erläggs av alla inkomsttagare oavsett inkomstslag (19 kap. 2 § AFL).

3. Socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen

En försäkrad person, som vid utgången av visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa och haft inkomst av annat förvärvsarbete än anställning, skall för nämnda år enligt 19 kap. 3 § första stycket AFL erlægga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen. Den som vid årets ingång fyllt 65 år erlägger emellertid inte avgift. Motsvarande gäller den som för december månad samma år åtnjutit ålderspension eller förtidspension enligt AFL.

4. Allmän arbetsgivaravgift

Fysisk person, som åtnjutit inkomst av i Sverige bedriven rörelse eller inkomst av i Sverige belägen jordbruksfastighet som brukas av honom, skall enligt 4 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift erlægga allmän arbetsgivaravgift i form av egenavgift.

2.3 Beskattningsregler

Fysisk person som är bosatt i Sverige är i princip skyldig att erlægga skatt för all inkomst. Detta framgår av 53 § första stycket a) kommunal-skattelagen (1928:370), KL, och 6 § 1 mom. a) förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SI. Skatteplikt inträder dock först då den beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 100 kr. (51 § KL och 9 § 5 mom. SI). Beskattningsbar inkomst utgör enligt 50 § KL taxerad inkomst minskad med kommunalt grundavdrag. Detta avdrag utgör 4 500 kr. vid statligt taxerad inkomst av högst 30 000 kr. (48 § 2 mom. KL). Med hänsyn till grundavdraget föranleder således smärre inkomster inte skatteplikt för mottagaren.

Vid beräkning av inkomsten från särskild förvärvskälla medges enligt 20 § första stycket KL avdrag för omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande. Som omkostnad räknas därvid bl. a. lönekostnad. Särskilda bestämmelser gäller emellertid beträffande lön för arbete som utförts av bl. a. den skattskyldiges hemmavarande barn.

Avdrag får således enligt 20 § andra stycket KL inte göras för värdet av arbete, som i den skattskyldiges förvärvsverksamhet utförts av hemmavarande barn under 16 år. För lön till hemmavarande barn som fyllt 16 men inte 18 år får avdrag göras bara om barnet anses tillhöra arbetspersonalen. Av anvisningarna till bestämmelsen framgår att hemmavarande barn som fyllt 16 men inte 18 år och som deltagit i den skattskyldiges förvärvsverksamhet anses tillhöra personalen endast om barnets inkomst av arbete eller eljest är så stor att den föranleder skatteplikt för barnet enligt 51 § KL. Som likställda med lönekostnad är den allmänna arbetsgivaravgiften, socialförsäkringsavgifter och övriga avgifter för anställda i princip avdragsgilla i samma mån som avdrag medges för den anställdes lön.

Barn som anses tillhöra personalen taxeras självt för den inkomst av arbete som barnet kan ha haft i form av pengar, naturaförmåner eller annat. Motsvarande belopp får således dras av som driftkostnad. För barn som deltagit i arbetet men inte anses tillhöra personalen får avdrag inte göras. Ersättning till sådant barn för arbete i rörelse eller jordbruksfastighet skall ej heller tas upp som inkomst för barnet.

Barnets ålder bedöms i nu berörda hänseenden enligt 65 § KL efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret.

3 Riksdagsskrivelsen

Skatteutskottet behandlade i sitt betänkande 1974:17 bl. a motionen 1974:953 som avsåg vissa frågor angående debitering av arbetsgivaravgifter för lön till arbetsgivares hemmavarande barn. Utskottet påpekade att om någon bedriver verksamhet som medför skyldighet att erlägga egenavgift och har eget barn i åldern 16–18 år anställt i sin verksamhet med en lön mellan 1 800 och 4 700 kr. så får han dels betala arbetsgivares avgift på barnets löneinkomster, dels själv erlägga egenavgift med belopp, som beräknas på den egna inkomsten förhöjd med barnets inkomst. Han har dock inte rätt till avdrag för barnets inkomst eller för den därpå utgående arbetsgivaravgiften. De här angivna verkningarna var enligt utskottet uppenbarligen inte avsedda vid lagstiftningens tillkomst. Utskottet förklarade sig medvetet om att spörsmålet nära sammanhänge med den s. k. faktiska sambeskattningen, som behandlas av 1972 års skatteutredning, men ansåg att frågan om dubbeldebitering av arbetsgivaravgiften lämpligen borde lösas separat och utan att resultatet av denna utrednings överväganden avvaktades. Utskottet tillstyrkte därför bifall till ett i motionen framställt utredningsyrkande i vad avsåg den allmänna arbetsgivaravgiften och förutsatte att skälig hänsyn även skulle komma att tas till de i motionen framförda synpunkterna rörande ATP-avgifterna. Förslag i frågan borde föreläggas 1974 års höstriktdag och ändringen således gälla fr. o. m. år 1975. Riksdagen biföll vad utskottet hemställt (rskr 1974:117).

4 Departementschefen

Som framgår av den tidigare redogörelsen är en arbetsgivare som sysselsätter hemmavarande barn i sin verksamhet i princip skyldig att erlägga socialförsäkringsavgifter, allmän arbetsgivaravgift och övriga arbetsgivaravgifter på grundval av utbetald lön. Det föreligger emellertid flera undantag från avgiftsskyldigheten. Uppgår barnets inkomst från föräldern inte till 500 kr. per år föreligger således inte sådan skyldighet. Uppgår barnets totala inkomst per år inte till 1 800 kr. föreligger inte heller skyldighet för föräldern att erlägga de nu nämnda avgifterna även om ersättningen från föräldern överstiger 500 kr. Då det gäller socialförsäkringsavgiften till ATP finns visserligen inte någon direkt anknytning till den totala inkomsten per år men avgiftsskyldigheten begränsas i stället i praktiken genom det s. k. basbeloppsavdraget, som innebär att avgift i princip erläggs endast för den del av barnets lön som överstiger det vid årets ingång gällande basbeloppet (8 100 kr. för år 1974). Har barnets anställning varat endast en del av året reduceras basbeloppsavdraget i motsvarande mån. För att avgiftsskyldighet skall föreligga för övriga avgifter måste således barnets inkomst från föräldern ha uppgått till minst 500 kr. per år samtidigt som barnets totala inkomst samma år uppgått till lägst 1 800 kr.

Den fråga om reglerna för beräkning av arbetsgivares avgifter som berörs i skatteutskottets betänkande 1974:17 har sin grund i att avdrag vid beräkning av egenavgifter, som tidigare beskrivits, i vissa fall inte får göras för värdet av arbete som i den skattskyldiges förvärvsverksamhet utförts av hemmavarande barn mellan 16 och 18 år. I de fall avdrag inte medges för lönekostnaden och de avgifter som belöper på lönen inverkar detta höjande på föräldrarnas förvärvsinkomst och ökar alltså underlaget vid beräkningen av dennes egenavgift. Det kan således sägas att ett och samma belopp kommer att ingå dels i underlaget för arbetsgivares avgift, dels i underlaget för motsvarande egenavgift.

Den i riksdagskrivelsen aktualiserade frågan kan lösas genom ändringar i antingen skattereglerna eller bestämmelserna rörande de nyss nämnda avgifterna. Jag vill i detta sammanhang erinra om att frågan berör de utredningsuppdrag som lämnats 1972 års skatteutredning (Fi 1972:02), pensionsålderskommittén (S 1970:40) och yrkesskadeförsäkringskommittén (S 1971:01). Skatteutredningen har således enligt sina direktiv att pröva bl. a. den s. k. faktiska sambeskattningen. Pensionsålderskommittén har att redovisa överväganden om bl. a. mer enhetliga regler för avgiftsberäkningen inom socialförsäkringarna. Yrkesskadeförsäkringskommittén överväger utformningen av den framtida yrkesskadeförsäkringen. Mot bakgrund härav vill jag understryka att lösningen av den i riksdagskrivelsen aktualiserade frågan bör ses som en tillfällig ordning i avvaktan på nämnda kommittéers förslag och att den inte får begränsa kommittéernas förslagsmöjligheter.

Vid övervägandet av de alternativ som står till buds har jag efter

samråd med chefen för finansdepartementet stannat för att förorda en lösning inom ramen för avgiftsreglerna. Jag föreslår således att lön till hemmavarande barn inte skall ingå i avgiftsunderlaget för arbetsgivares avgift i de fall avdrag för lönen inte medges vid taxeringen. Det betyder att man vid bestämningen av avgiftsunderlaget skall bortse från lön till barn som är mellan 16 och 18 år då barnets beskattningsbara inkomst inte uppgår till 100 kr., vilket motsvarar en årsinkomst understigande 4 700 kr. Av bl. a. administrativa skäl är det nödvändigt att ändringen enhetligt får gälla samtliga avgiftsunderlag.

Förslaget innebär att lön till hemmavarande barn inte föranleder arbetsgivares avgift i de fall barnets sammanlagda inkomst understiger skattepliktigt belopp. Lönen ingår liksom hittills i avgiftsunderlaget för de egenavgifter som föräldern är skyldig att betala och i underlaget för föräldrarnas inkomstbeskattning.

Vid bedömningen av barns ålder och huruvida barnet kan anses vara hemmavarande avses den skatterättsliga innebörden av dessa begrepp vara utslagsgivande.

Särskilt samråd har ägt rum med chefen för bostadsdepartementet beträffande upprättat förslag till ändring i förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift.

De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 januari 1975 och gälla löner som utbetalas år 1974 eller senare.

I detta sammanhang bör också vissa formella, av den nya regeringsformen betingade ändringar göras i de författningar som berörs av de redovisade förslagen. Ingreppen i författningsutformningen har emellertid begränsats i avvaktan på att pensionsålderskommittén lägger fram förslag om mer enhetliga regler för avgiftsberäkningen.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom socialdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring,
3. lag om ändring i lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering,
4. lag om ändring i förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift,
5. lag om ändring i lagen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift,¹
6. lag om ändring i lagen (1970:742) om lönegarantiavgift,
7. lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift,
8. lag om ändring i lagen (1973:372) om arbetsgivaravgift till arbets-

¹ Rubrik enligt prop.1974:132.

löshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj: Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten